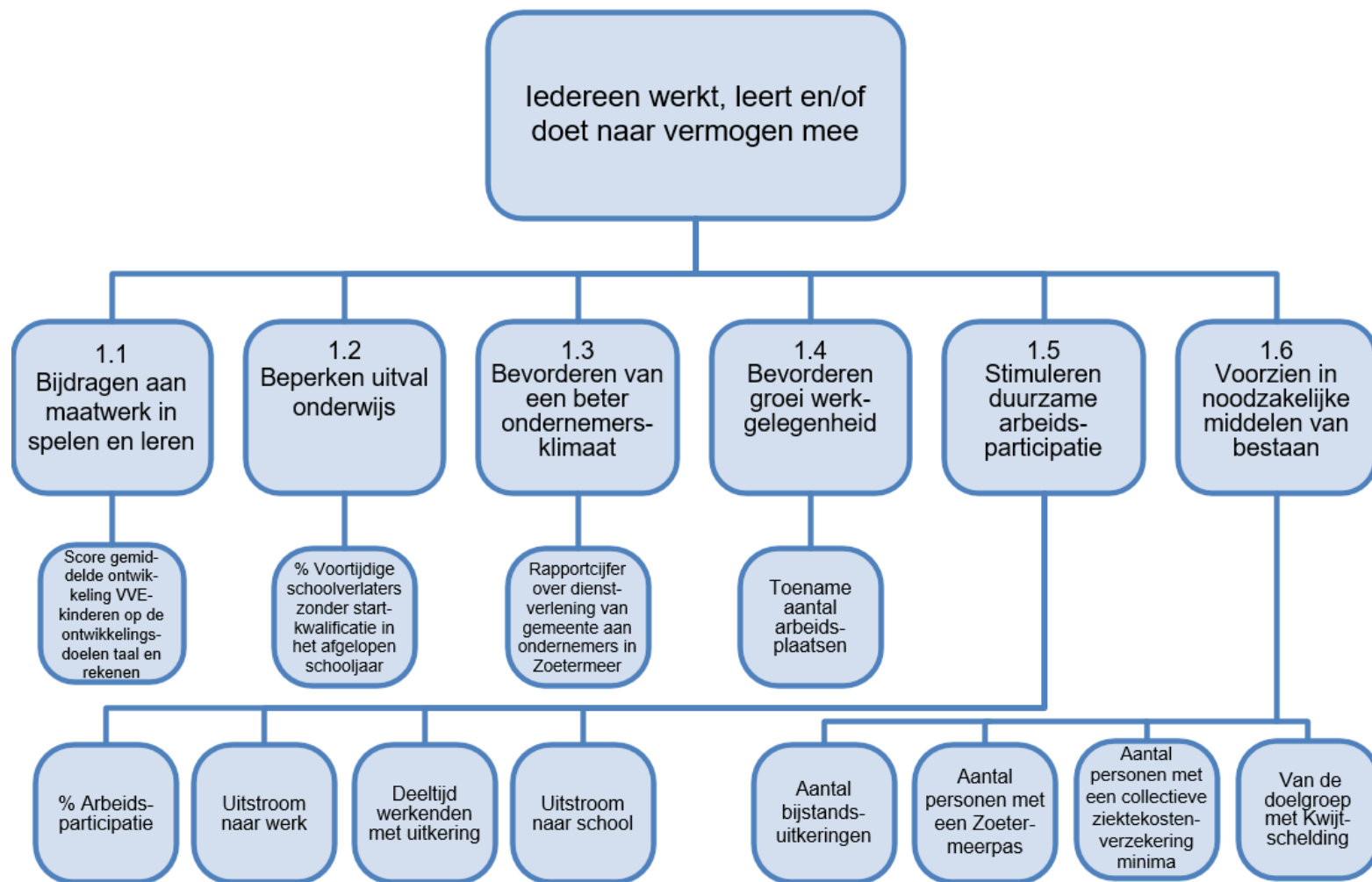

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Iedereen werkt, leert en/of doet naar vermogen mee

Onderwijs

Een sterke stad biedt kansen om te leren, te werken en te ondernemen. Goed onderwijs geeft kinderen en jongeren de beste start. Het geeft inwoners – van kinderen tot volwassenen - bovendien de vrijheid om zich een leven lang te blijven ontwikkelen. Dat vraagt om goede samenwerking tussen kinderopvang, onderwijs, maatschappelijke partners, arbeidsmarkt en gemeente. Samen zorgen we voor kwalitatief goed en toegankelijk onderwijs in duurzame schoolgebouwen, die door medegebruik breder inzetbaar zijn. We geven extra ondersteuning om gelijke kansen te bevorderen. We streven naar een passende plek voor alle kinderen en jongeren, zoals in het Coalitieakkoord 2026-2030 'Thuiskomen in Zoetermeer - Merkbaar beter' beschreven staat.

Economie

Zoetermeer is van oudsher een stad waar het goed ondernemen is. Het is goed bereikbaar en ligt gunstig nabij grote steden in de regio. Voor een stad is het belangrijk dat de groei van de bevolking gelijk opgaat met die van de economie: voldoende banen en voorzieningen. De uitdaging voor de komende jaren is vooral dat de juiste ontwikkeling op de juiste plek plaatsvindt. Met de verdere ontwikkeling van het Dutch Innovation Park ondersteunen we ontwikkelingen van toegepaste innovaties en versterken we de nauwe samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven gericht op de arbeidsmarkt en economie van de toekomst. We blijven het vestigingsklimaat versterken door ondernemers te ondersteunen met eigentijdse dienstverlening.

Problemen met de aanleg van grote (en sinds 1 juli 2026 ook kleine) energieaansluitingen houden economische groei en de uitgaven van nog beschikbare nieuwe locaties tegen. Daarom richten we ons op de kwaliteit en het gebruik van de ruimte op de bestaande bedrijventerreinen, kantoor- en retaillocaties. Bovenstaande opgaven worden in de regio erkend. Samen met regionale partners werken we aan een sterk economisch vestigingsklimaat voor Zoetermeer en Zuid-Holland. De ontwikkeling van het Dutch Innovation Park en de samenwerking met andere (regionale) campussen is hierbij erg belangrijk.

Arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid

Veel inwoners hebben te maken met geldzorgen en onzekerheid over hun inkomen. Hogere prijzen en stijgende vaste lasten kunnen deze zorgen groter maken. Ook andere problemen spelen hierbij een rol. Tegelijkertijd zoeken inwoners met geldzorgen vaak pas laat of geen hulp. We willen financiële problemen daarom zo vroeg mogelijk herkennen en voorkomen. We laten niemand door het ijs zakken. Daarom willen we inwoners eerder bereiken en zorgen dat hulp makkelijk te vinden en te begrijpen is. We sluiten onze dienstverlening beter aan op wat inwoners nodig hebben en belangrijk vinden.

We richten ons steeds meer op ons bereik en het voorkomen van financiële problemen. Ook helpen we inwoners om mee te doen en stappen vooruit te zetten. Waar dat mogelijk is, maken we de weg naar werk, scholing of andere vormen van meedoen makkelijker. Werk kan daarbij een belangrijke stap zijn naar meer zelfstandigheid en bestaanszekerheid. Dat kunnen we niet alleen. We werken samen met maatschappelijke organisaties, werkgevers, scholen, woningcorporaties, zorgorganisaties en andere partners.

In deze collegeperiode beoordelen we of de huidige (prestatie)indicatoren nog voldoende aansluiten bij onze doelstellingen. Waar nodig komen we met voorstellen om de indicatoren aan te passen.

Speerpunten in 2027: Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijs

- We leggen nog meer focus op voldoende en kwalitatief goede Voor- en voegschoolse educatie, omdat dit onderwijsachterstanden vermindert en gelijke kansen bevordert.
- We realiseren samen met het onderwijs (passende) onderwijsplekken, dringen het aantal thuiszitters terug en ondersteunen de beweging richting inclusief onderwijs.
- We richten ons op meer stages, leerwerkplekken, hybride onderwijs en praktijkroutes om de stap naar werk soepeler te laten verlopen en schooluitval te voorkomen.
- Bij nieuwbouw en renovatie van onderwijsgebouwen hebben we aandacht voor duurzaamheid, een goed binnenklimaat en samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke partners en de gemeente.
- We versterken het praktijkgericht techniekonderwijs in het praktijkonderwijs, vmbo en mbo door middel van het Techniekplein.
- We stimuleren de uitbreiding van mbo- en hbo-opleidingen in Zoetermeer.
- We verbeteren de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt door het versterken van de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en de gemeente.
- We verbinden maatschappelijke opgaven uit de stad aan onderwijs en onderzoek verbonden aan het ecosysteem op het Dutch Innovation Park.
- We gaan regionaal en lokaal actief verder met het verbeteren van taal-, reken- en digitale vaardigheden om laaggeletterdheid te voorkomen en algemene zelfredzaamheid bij volwassenen te versterken.

Economie

Fysieke ruimte voor bedrijvigheid:

- Behouden en programmeren van voldoende ruimte voor bedrijvigheid (bedrijven en kantoren).
- Sturen op kwaliteit en optimaal gebruik van de beschikbare ruimte voor bedrijvigheid.

Innovatie, kennis en arbeid:

- Versterken van toekomstbestendige sectoren.
- Aantrekken en binden van innovatieve bedrijven en opleidingen aan de stad.

Leefbare stad:

- Op peil houden van economische voorzieningen in de nabijheid en voldoende aanbod van leisure.
- Toekomstbestendig maken van de (wijk)winkelcentra.
- Het versterken van de functie van het Stadshart als winkelcentrum voor de bewoners van Zoetermeer en regio.

Aantrekkelijk ondernemersklimaat:

- Ondersteunen van ondernemers, ook bij uitdagingen van het heden en de toekomst als digitalisering, duurzaamheid en netcongestie.
- Optimale dienstverlening

Arbeidsparticipatie en bestaanszekerheid

Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie door:

- Verder te gaan met het invoeren van de laatste fase maatregelen uit de Participatiewet in Balans, met aandacht voor de menselijke maat, vertrouwen in inwoners en eenvoudigere regels en procedures;
- Een cultuurverandering te stimuleren binnen de uitvoering van de Participatiewet waarin meer aandacht komt voor professionele beslissingsruimte, afwegingskaders, opleiding en casuïstiek;
- Het begeleiden van inwoners naar passend en duurzaam werk via De Binnenbaan, onder andere met loonkostensubsidie, beschut werk en leerwerktrajecten;

Bestaanszekerheid bevorderen door:

- Verder te gaan met (monitoring van) de Dynamische Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid, gericht op vergroten van het bereik van inkomensondersteunende maatregelen, waarden van inwoners en hoe we (financiële) problemen kunnen voorkomen.
- De Stadspas079 in te voeren voor alle inwoners van Zoetermeer. Waarbij we in 2027 nieuwe regelingen aan de pas toevoegen;
- We bekijken de aanpak van armoede en schulden opnieuw en werken aan een nieuwe kadernota. De huidige kadernota 'Meedoen met Meerwaarde' loopt door tot eind 2027;
- We onderzoeken of subsidies voor meerdere jaren mogelijk zijn. Dit doen we als onderdeel van de verdere ontwikkeling van het subsidiebeleid voor het Domein Samenleving;
- De mogelijkheden van een glijdende schaal binnen gemeentelijke inkomstenregelingen te onderzoeken;
- Voortzetting van het project Jongeren Perspectieffonds, gericht op jongeren duurzaam schuldenvrij krijgen en met perspectief op werk, opleiding en een stabiele toekomst;
- Energiearmoede tegengaan door middel van voorlichting en ondersteuning vanuit verschillende maatschappelijke partners.

Doelstellingen

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

We hebben vier onderwerpen in onze onderwijsvisie. Per onderwerp volgen hieronder de meest belangrijke voor 2027 en de daaropvolgende jaren.

1. Stimuleren dat er een (onderwijs)aanbod op maat is, zodat ieder kind, iedere jongere en volwassene zich optimaal kan ontwikkelen.

- Samen met de scholen werken we aan een divers, aantrekkelijk en kwalitatief goed onderwijsaanbod. Zo willen we uitstroom van leerlingen naar scholen buiten Zoetermeer zoveel mogelijk beperken. De beoogde samenwerking tussen het vmbo en het mbo (inhoudelijk en fysiek) in het Entreegebied wordt verder uitgewerkt. Hierdoor kan er in de toekomst een breder aanbod aan beroepsopleidingen gerealiseerd worden.
- Samen met schoolbesturen wordt er een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting opgesteld en wordt de Verordening onderwijshuisvesting geactualiseerd. Bij nieuwbouw en renovatie hebben we aandacht voor duurzaamheid, een goed binnenklimaat en de samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en maatschappelijke partners. Daarbij kijken we naar multifunctioneel gebruik van ruimten.

2. Met partners, zoals de kinderopvang, het onderwijs en het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, organiseren we dat kinderen gedurende hun ontwikkeling goed begeleid worden. Met name tijdens de overgangen naar en in het onderwijs krijgen kwetsbare leerlingen extra steun. De acties die hierbij horen zijn:

- Het beperken van ontwikkelingsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2-6 jaar. Dit doen we onder andere door een kwalitatief goed voorschools aanbod aan te (blijven) bieden aan de peuters. We verhogen, samen met de partners in de stad, het bereik van de doelgroep voor voorschoolse educatie en de behaalde resultaten.
- Het beschikbaar stellen van subsidies voor extra ondersteuning aan kleine groepjes kleuters, in de kleuterklassen op scholen met veel achterstanden.
- Het versterken van de deskundigheid van pedagogisch professionals in de kinderopvang door de inzet van coaches en het organiseren van workshops en webinars. Door meer kennis en vaardigheden zijn zij in staat om nog meer kinderen passend te begeleiden in de kinderopvanggroepen en jonge Zoetermeesters te bieden wat zij nodig hebben.
- Het stimuleren van gelijke toelatingskansen op de scholen. De gemeente stuurt ouders van driejarige kinderen namens de schoolbesturen een brief om hen tijdig te wijzen op de centrale aanmeldingsprocedure voor het basisonderwijs.
- Het organiseren van het Stadhuis van de Democratie in schooljaar 2026-2027, zodat leerlingen leren debatteren en kennismaken met de lokale politiek.
- Het werken aan toekomstbestendig nieuwkomersonderwijs, dat voorbereid is op de wisselende instroom van nieuwkomers in Zoetermeer. Dit onderwijs is bedoeld voor Oekraïense kinderen en jongeren, voor statushouders en voor kinderen en jongeren uit de COA-locatie.

3. Een goede start op de arbeidsmarkt, maar er ook actief kunnen blijven, is belangrijk. Dit doen we door onderwijsinstellingen en ondernemers te ondersteunen om te komen tot een betere aansluiting tussen opleidingen en arbeidsmarkt.

We richten ons in lijn met Zoetermeer 2040 in ieder geval op de kernsectoren ICT/IT, Bouw & Installatie, Zorg/(e-)Health en Logistiek & Handel op de volgende kansen:

- De meerjarenstrategie Stedelijke Kenniseconomie richt zich op een toekomstbestendig ecosysteem voor leren, werken en innoveren in Zoetermeer en de Metropoolregio Rotterdam Den-Haag. We maken heldere afspraken over een duurzame samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid.
- Deze triple helix samenwerking leggen we vast in een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met een duidelijke samenwerkingsstructuur en een gezamenlijke investeringsagenda. Hiermee zorgen we voor een duurzaam breed aanbod aan leer- en ontwikkelmogelijkheden in om- en bijscholing voor werkenden.
- We versterken de regionale positie van het Dutch Innovation Park (DIP) door samenwerking rondom de structurele onderzoeksprogramma's verder uit te breiden met nieuwe lokale en regionale partners. Zo kan het DIP een toonaangevende mbo- en hbo-campus blijven waar onderwijsinstellingen en bedrijven samenwerken aan innovatie.

4. Iedere volwassen inwoner kan maximaal (naar vermogen) meedoen en beschikt over voldoende basisvaardigheden.

- Om zelfstandig en actief te kunnen deelnemen in onze samenleving is het nodig om een basis aan reken- en digitale vaardigheden te hebben en uiteraard goed de Nederlandse taal te spreken en schrijven. We blijven ons in Zoetermeer inzetten op het vergroten van deze basisvaardigheden. We zorgen dat er in de stad een dekkend en passend educatieaanbod is. We zetten verder in op nieuwe en slimme manieren om laaggeletterden te bereiken en blijven integraal kijken naar manieren om laaggeletterdheid te verminderen.
- We werken samen in de regio. Sinds 2026 is er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst en een nieuw regioplan. Hiermee verstevigen we de al bestaande samenwerking. We zoeken actief de samenwerking met de regio, alle taalpartners en werkgevers. De effectenmonitor gebruiken we om nog meer datagedreven te gaan werken.
- De focus ligt op diverse doelen. Bijvoorbeeld het doorbreken van intergenerationele laaggeletterdheid en het toeleiden naar werk of het behouden van werk voor volwassenen met beperkte basisvaardigheden. We zetten hiervoor onder andere ervaringsdeskundigen in.

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

Jongeren met een afgeronde beroepsopleiding hebben meer kans op een goede baan. Daarmee kunnen ze in hun eigen levensonderhoud voorzien.

- Met de “Wet van school naar duurzaam werk” is er een stevige verbinding gelegd tussen de aanpak jeugdwerkloosheid en de aanpak voorkomen schoolverlaten. Zo is er extra aandacht voor loopbaanbegeleiding tot aan de arbeidsplek. Mbo's moeten een jaar nazorg bieden aan gediplomeerde studenten om hen te helpen aan het werk te komen. Praktijk- en speciaal onderwijs moeten twee jaar nazorg bieden. De gemeentelijke dienstverlening op gebied van werk, inkomen en onderwijs (Participatie en Doorstroompunt) brengen de jongeren zonder startkwalificatie, opleiding of werk in beeld en bieden ondersteuning waar nodig.
- De onderwijsinstellingen, gemeenten en werkbedrijven in de regio Haaglanden hebben samenwerkingsafspraken vastgelegd in het regionale Programma Voortijdig School Verlaten 2026-2029. Voor jongeren die niet kunnen terugkeren naar school, zorgen we voor een goede start op de arbeidsmarkt. Daarbij richten we ons vooral op de jongeren met een verhoogd risico op maatschappelijke uitval. Zoals jongeren uit het praktijkonderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs, de entree-opleidingen (mbo 1) en nieuwkomers. Voor hen is het ontwikkelen van leeromgevingen in de praktijk erg belangrijk, zodat ook zij kunnen meedoen op hun eigen niveau en tempo.

Omdat elk kind recht heeft op een passende (onderwijs)plek zetten ouders, scholen, leerplicht/Doorstroompunt en zorgpartners (zoals het schoolmaatschappelijk werk) zich samen in. Dat doen we door:

- Het realiseren van onderwijs-jeugdhulparrangementen met het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs, zodat meer kinderen en jongeren in het onderwijs blijven en niet uitvallen. Het preventief en vrij toegankelijk aanbod op gebied van zorg, vrije tijd en gezondheid wordt in een zo vroeg mogelijk stadium ingezet.
- Ons voor te bereiden op de Wet terugdringen schoolverzuim. Deze wet moet scholen helpen om hun verzuimbeleid, verzuimaanpak, verzuimregistratie en informatieverstrekking te versterken. De focus ligt hierbij op het stimuleren van aanwezigheid op school, bijvoorbeeld door aandacht voor leerlingen en een positief schoolklimaat, in plaats van het reageren op afwezigheid. Daarnaast wordt bij het geven van vrijstellingen van onderwijs, het onderwijsperspectief van de leerling nadrukkelijk meegenomen en wordt de duur van de vrijstelling flexibeler. Zo voorkomen we dat jongeren onnodig of langer dan nodig geen onderwijs volgen.
- Het nakomen van de regionale samenwerkingsafspraken over welke ondersteuning op locatie op het mbo wordt geboden ('Mbo als werkplaats') en hoe de toegang tot de gemeentelijke ondersteuning verloopt. We richten ons hierbij op een goede studieloopbaan, het voorkomen van armoede of schulden en een positieve gezondheid.
- Jongeren die niet thuis kunnen wonen, maar nog niet zelfstandig genoeg zijn, krijgen begeleiding via het project Begeleid Wonen Jongeren. Een initiatief van de gemeente samen met drie wooncorporaties en mboRijnland. Het traject is gekoppeld aan de gemeentelijke dienstverlening op het gebied van onderwijs, zorg, werk en inkomen. Jongeren stromen na één jaar tot anderhalf jaar uit en behouden daarbij hun woning.
- Jongeren vroeg kennis te laten maken met verschillende beroepen. We helpen ze bij het maken van passende keuzes en het voorkomen van schooluitval. Dit doen we door beroepenbeurzen te organiseren, zoals On Stage The Next Step en de ICT-carrièredag. Ook helpen we jongeren bij het vinden van leerbanen en stages via de Leerwerkmakelaar en Match IT. Daarnaast dragen we bij aan onderwijsprogramma's, zoals Sterk Techniekonderwijs en de onderwijsprogramma's op het Dutch Innovation Park.
- Het verbinden van structureel maatschappelijke opgaven uit de stad aan het experimenteel onderwijs en onderzoek (lectoraten) verbonden aan Zoetermeer.

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat

We ondersteunen ondernemers door makkelijk toegang te bieden tot kennis over digitalisering, cybersecurity en verduurzaming in het midden- en kleinbedrijf, zodat lokale bedrijven goed voorbereid zijn op de uitdagingen van de toekomst. Het accountmanagement organiseren we om een proactieve relatie met het (georganiseerde) bedrijfsleven aan te gaan en te onderhouden. Samen zetten we stappen naar een prettig en toekomstbestendig ondernemers- en vestigingsklimaat (schoon, heel, veilig, duurzaam, circulair en energieneutraal). Ook verkrijgen we inzicht in mogelijkheden om de beschikbare ruimte beter te gebruiken en te verduurzamen. Dit om te sturen op het juiste gebruik van de beschikbare ruimte via passende maatregelen.

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

In lijn met de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer reserveren we ruimte voor bedrijven op de bedrijventerreinen en stimuleren intensiever gebruik van de beschikbare ruimte. In wijken zoeken we ruimte voor werkfuncties die goed samen kunnen met woningen. Voor een gezonde kantorenmarkt monitoren we langdurig leegstaande kantoorpanden. Op plekken die voor kantoorgebruikers niet meer aantrekkelijk zijn, stimuleren we hergebruik van de locaties door andere functies. Het stadshart blijft een aantrekkelijk winkelgebied voor bewoners uit de regio met aantrekkelijke (internationale) winkelketens in de hoofdas

en een gemengd aanbod in de aanloopstraten. Onze wijkcentra met de economische voorzieningen voor onze bewoners worden verdicht. Voor de leefbare stad behouden we een goed voorzieningen- en leisure aanbod en een aantrekkelijk ondernemersklimaat. Hierin is een evenwichtige supermarktstructuur cruciaal.

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Werk is van groot belang voor inwoners om mee te doen aan de maatschappij en zelfredzaamheid te vergroten. Daarom zetten we in op passende ondersteuning bij de ontwikkeling van mensen die dat nodig hebben.

Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal

In de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal werken we samen met gemeenten, vakbonden, onderwijs en UWV aan arbeidsmarktdienstverlening. Daarmee helpen we werkzoekenden bij het vinden van een passende baan en ondersteunen we werkgevers bij het vinden van personeel spelen we in op veranderingen op de arbeidsmarkt. In 2027 ligt de focus op de volgende punten:

- We maken de regelingen, beleid, hulpmiddelen en werkgeversinstrumenten in de regio meer hetzelfde. Zo weten inwoners en werkgevers beter waar zij aan toe zijn.
- De verdere uitvoering van de Wet Van School naar Duurzaam Werk, met speciale aandacht voor het voorkomen van schooluitval en het versterken van de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt.
- Het doorontwikkelen van het Werkcentrum als dé regionale toegang voor inwoners en werkgevers op het gebied van werk, scholing, ontwikkeling en personeel.
- Het versterken van de regionale samenwerking tussen gemeenten, onderwijs, werkgevers en arbeidsmarktpartners om arbeidsmarktkrapte en mismatches verder terug te dringen.
- Het stimuleren van duurzame arbeidsmarktdeelname en een leven lang ontwikkelen voor inwoners, met extra aandacht voor kwetsbare groepen en maatschappelijke kraptesectoren.

Re-integratiedienstverlening De Binnenbaan

De Binnenbaan helpt inwoners om werk te vinden en te houden. Zo kunnen mensen blijvend meedoen in de samenleving. De Binnenbaan kijkt steeds naar wat iemand nodig heeft en naar de vraag van werkgevers. Met de sociale werkvoorziening, beschut werk en loonkostensubsidie helpt De Binnenbaan mensen met een arbeidsbeperking. In 2027 blijft De Binnenbaan werken aan meer beschutte werkplekken, zoveel mogelijk bij gewone werkgevers.

- De Binnenbaan biedt leerwerktrajecten waarin inwoners zich kunnen ontwikkelen voor werk waar vraag naar is. Waar mogelijk kunnen deelnemers een diploma, praktijkverklaring of certificaat behalen;
- De Binnenbaan ondersteunt inwoners die vanuit de Participatiewet hulp nodig hebben om werk te vinden of te behouden. Welke begeleiding iemand krijgt, hangt af van de persoonlijke situatie. De Binnenbaan kan iemand begeleiden naar werk, helpen bij de ontwikkeling of een andere organisatie inschakelen. Als werk nog niet mogelijk is, blijft De Binnenbaan contact houden;
- Bij de uitvoering wordt in 2027 verder invulling gegeven aan de Participatiewet in balans. Vertrouwen, maatwerk en de menselijke maat staan daarbij centraal;

- De Binnenbaan werkt samen met werkgevers aan passende en duurzame werkplekken. Werkgevers krijgen ondersteuning bij het aannemen en begeleiden van inwoners die extra hulp nodig hebben om aan het werk te komen en te blijven;
- Om sociaal ontwikkelbedrijven toekomstbestendig te maken, stelt het Rijk gedurende tien jaar impulsmiddelen beschikbaar. De gemeente Zoetermeer werkt hiervoor samen met De Binnenbaan en de gemeenten Lansingerland, Pijnacker-Nootdorp, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk aan een innovatieprogramma. In 2027 wordt verder uitvoering gegeven aan dit programma. Met de impulsmiddelen worden verschillende nieuwe vormen van begeleiding en samenwerking met werkgevers ontwikkeld en getest. Een van de onderdelen is de gebiedsgerichte aanpak in Meerzicht. De Binnenbaan is daarbij aanwezig en laagdrempelig bereikbaar in de wijk, zodat ondersteuning dicht bij inwoners wordt aangeboden. Het doel van het innovatieprogramma is dat inwoners zich beter kunnen ontwikkelen, meer mogelijkheden krijgen om passend werk te vinden en na plaatsing duurzaam aan het werk blijven;
- Samen met de gemeente voert De Binnenbaan Social Return on Investment uit (SROI). Daarnaast stimuleert De Binnenbaan dat meer bedrijven het keurmerk Sociaal Economisch Betrokken Ondernemen (SEBO) behalen;
- Als de gemeenteraad hiermee instemt start De Binnenbaan in 2027 met ontwikkel- en doorstroombanen. Deze tijdelijke banen zijn bedoeld voor inwoners met een bijstandsuitkering die een indicatie banenafpraak hebben of daarvoor via de praktijkroute in aanmerking komen en nog niet bij een andere werkgever kunnen worden geplaatst. Zij komen met inzet van loonkostensubsidie tijdelijk in dienst bij De Binnenbaan. De medewerkers krijgen begeleiding en mogelijkheden om zich verder te ontwikkelen. Het doel is dat zij gemiddeld binnen twee jaar doorstromen naar een dienstverband bij een andere werkgever;
- De concrete afspraken, resultaten en het beschikbare budget voor 2027 worden vastgelegd in de Opdracht- en Budgetbrief 2027. Nieuw is dat de gemeenteraad vanaf de Opdracht- en Budgetbrief 2027 vooraf de gelegenheid krijgt om wensen en bedenkingen over de voorgenomen opdracht mee te geven. Het college betreft deze bij de definitieve vaststelling.

Inburgering

Het college voert de wettelijke taken uit vanuit de Wet inburgering 2021. Het doel is dat inburgeraars snel de Nederlandse taal leren, zelfredzaam worden en doorstromen naar werk of onderwijs, waarbij we actief sturen op taalniveau B1.

Vanuit de rijksmiddelen voeren we de wettelijke basistaken uit, waaronder de brede intake, het PIP (Persoonlijk inburgeringsplan) en maatschappelijke begeleiding. Dit doen we via drie leerroutes die aansluiten bij wat iemand kan: de B1-route (gericht op taal en werk), de Onderwijsroute (voorbereiding op een MBO-, HBO- of WO-studie) en de Z-route (de Zelfredzaamheidsroute, gericht op praktische taal en meedoen in de samenleving voor wie B1 te hoog gegrepen is). Ook statushouders binnen de Hotel- en accommodatieregeling kunnen vervroegd starten met hun inburgering.

Naast deze reguliere basiswerkzaamheden leggen we in 2027 accent op een aantal specifieke ontwikkelingen:

1. Samen met regiogemeenten onderzoeken we hoe we inburgeraars beter kunnen helpen bij het vinden van werk dat bij hen past. We starten met een pilot waarbij werkgevers in de regio kennismaken met inburgeraars. We volgen de resultaten en kijken naar wat werkt.
2. We blijven continu onderzoeken wat de beste inburgeringsaanpak is, in lijn met de landelijke richting van deze wet. Zo kijken we hoe inburgering al tijdens het verblijf in de COA-opvang kan starten.

3. We zetten gerichte ondersteuning voort, zoals financiële trainingen voor alleenstaande moeders en praktijkleertrajecten om uitval te voorkomen. Samen met maatschappelijke partners monitoren we de resultaten van lopende pilots om te bepalen welke aanpak het beste werkt voor deze doelgroep.

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

We vinden het belangrijk dat al onze inwoners volwaardig mee kunnen doen. We weten dat geldzorgen grote gevolgen kunnen hebben voor inwoners op allerlei leefgebieden zoals gezondheid of werk. Daarom zetten we ons samen met onze partners in voor passende ondersteuning bij geldzorgen. Onze focus ligt op het voorkomen van problematische betalingsachterstanden en het toegankelijk maken van onze voorzieningen. Daarom zetten we in op preventie, bereik en bejegening binnen onze dienstverlening.

Inkomsenondersteuning/Armoedebeleid

We bieden inwoners met een laag inkomen verschillende vormen van ondersteuning. Voorbeelden zijn de collectieve zorgverzekering en de ZoetermeerPas. Ook zijn er mogelijkheden voor bijzondere bijstand en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Deze voorzieningen helpen om armoede en financiële problemen te beperken. Daarbij spelen onze partners een belangrijke rol, zoals de Voedselbank en Stichting Urgente Noden Zoetermeer, die gezinnen in hun basisbehoeften ondersteunen. In 2027 gaan we aan de slag met de volgende doelen:

- We gaan verder met de uitvoering van de dynamische Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid voor het versterken van de financiële bestaanszekerheid van onze inwoners. We werken aan de acties die we binnen de drie programmalijnen bereik, preventie en bejegening al doen en kijken wat we daaraan toe kunnen voegen.
- We gaan verder met de implementatie van de Participatiewet in Balans en richten ons daarbij op werken vanuit vertrouwen, het toepassen van de menselijke maat en meer eenvoud in onze procedures.
- In 2027 geven we uitvoering aan de nieuwe Wet handhaving sociale zekerheid waarbij we verschil zien tussen vergissingen en bewust misbruik en daar passend op reageren.
- We onderzoeken mogelijkheden om inwoners meer proactief te benaderen en niet-gebruik tegen te gaan.
- We gaan de huidige polishouders actief informeren over een zorgverzekering die past bij hun situatie. Met een informatiecampagne over de collectieve zorgverzekering maken we inwoners bewust van welke keuzes er zijn en helpen we om een verzekering te kiezen die het beste bij hen past.
- De ZoetermeerPas verandert in een nieuwe, brede stadspas: de “Stadspas079”. De regelingen voor mensen met een laag inkomen blijven hierbij bestaan en de pas blijft voor hen gratis. Stap voor stap komen er meer vergoedingen en acties op de pas te staan. Zo wordt de pas ook aantrekkelijk voor andere groepen, zoals vrijwilligers en mantelzorgers. Hierdoor gaan steeds meer inwoners de pas gebruiken.
- Er start een eerste verkenning naar een glijdende schaal voor onze gemeentelijke inkomensregelingen.
- Met onze maatschappelijk partners ondersteunen we huishoudens met geldzorgen door middel van voorlichting en toegang tot (landelijke) regelingen voor hoge energiekosten.

Schuldhulpverlening

Samen met onze partners in het schuldhulpnetwerk wordt hulp bij administratie of formulieren geboden, maar ook budgetcursussen om zelfredzaamheid te versterken. Als gemeente zorgen we voor brede voorlichting, advies en proactieve hulp via vroegsignalering. Bij hulptrajecten houden we rekening met factoren als stress. We willen inwoners duurzaam helpen aan een schuldvrije toekomst. In 2027 ligt de focus op:

- Het verder invoeren van onderdelen van de Elementen Basisdienstverlening schuldhulpverlening en borgen van kwaliteit volgens de eisen van de NVVK, de branchevereniging voor schuldhulp en financiële dienstverlening.
- Het doorontwikkelen van de mogelijkheid tot budgetbeheer zonder schuldhulpverlening.
- Het bieden van nazorg na de verkorting van de schuldregeling. Inwoners worden gedurende het traject en tot 6 maanden erna gevolgd om terugval te voorkomen.
- Voortzetting van het project Jongeren Perspectieffonds (JPF), met het doel om jongeren duurzaam schuldenvrij te krijgen en perspectief te geven op werk, opleiding en een stabiele toekomst
- Zoetermeerse werkgevers ondersteunen bij geldzorgen onder personeel door middel van de implementatie van Vindplaats Verborgten Schulden.
- De aanpak voor vroegsignalering blijven we doorontwikkelen met opgedane lessen uit pilots zoals bijvoorbeeld de pilot CAK. Wij organiseren vroegsignalering nu binnen de gemeente dicht bij de schuldhulpverlening.
- Het verduidelijken van onze communicatie richting inwoners. Dit doen we door middel van een klanttevredenheidsonderzoek en het verbeteren van onze brieven, procesplaten en uitlegfilmpjes.
- Vormgeven van diverse preventieactiviteiten. De activiteiten zijn ook gericht op financiële educatie in het onderwijs (van basis- tot mbo-onderwijs) en daarmee op jongeren, zoals de OMG Money Talks Podcast. Veel preventieactiviteiten worden in samenwerking uitgevoerd met onze maatschappelijke partner in de stad.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 1

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Score van de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen op de ontwikkelingsdoelen taal en rekenen

We meten de gemiddelde ontwikkeling in taal en rekenen van een groep kinderen, die een voor- en vroegschoolse programma (VVE) volgen.

Een score van 0 tot en met 2,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep lager is dan past bij de leeftijd.

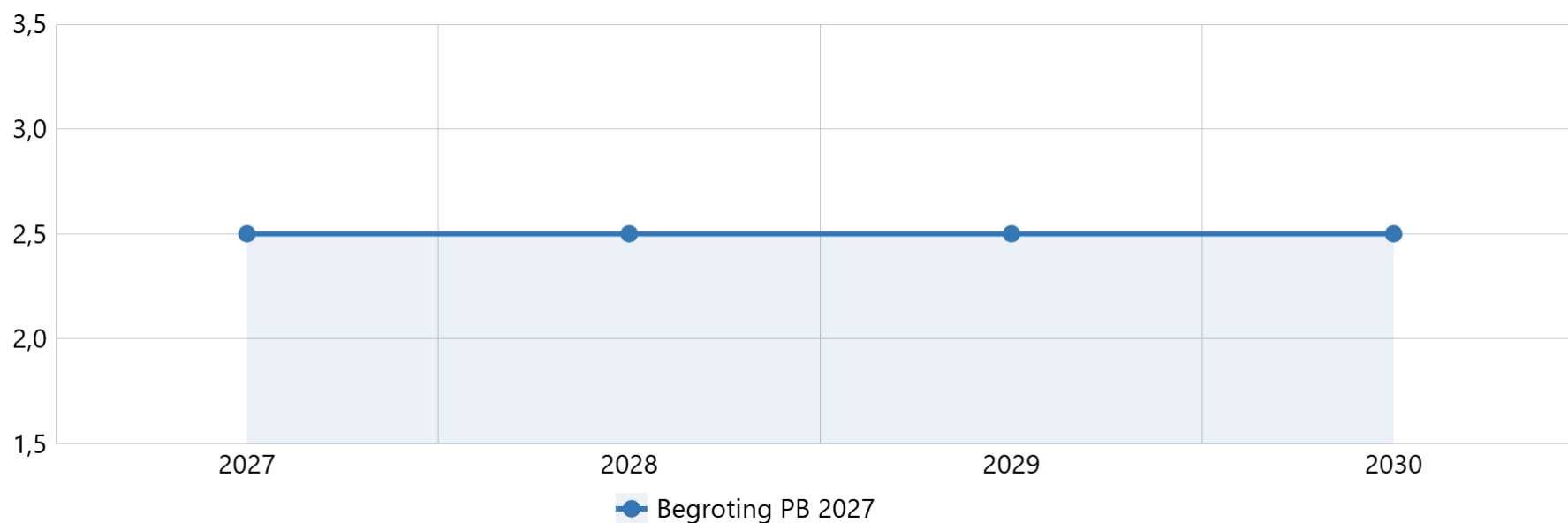
Een score van 2,50 tot en met 3,49 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep past bij de leeftijd.

Een score van 3,5 tot en met 5 betekent dat de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen als groep hoger is dan past bij de leeftijd.

Bron: VVE-resultatenmonitor

Type	2027	2028	2029	2030
Begroting PB 2027	2,5	2,5	2,5	2,5

Trendgrafiek Score van de gemiddelde ontwikkeling van de VVE-kinderen op de ontwikkelingsdoelen taal en rekenen

Toelichting:

Er zijn nog geen trendgegevens beschikbaar. De eerste betrouwbare gegevens over de realisatie zijn eind 2026 beschikbaar.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)	-14.908	-14.754	-15.061	-15.379	-15.571

Toelichting:

Het meeste van dit budget wordt gebruikt voor onderwijshuisvesting. Daarnaast worden o.a. de kosten voor brede school, schoolbegeleiding, leerlingenvervoer, kinderopvang en onderwijsachterstanden uit dit budget betaald.

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

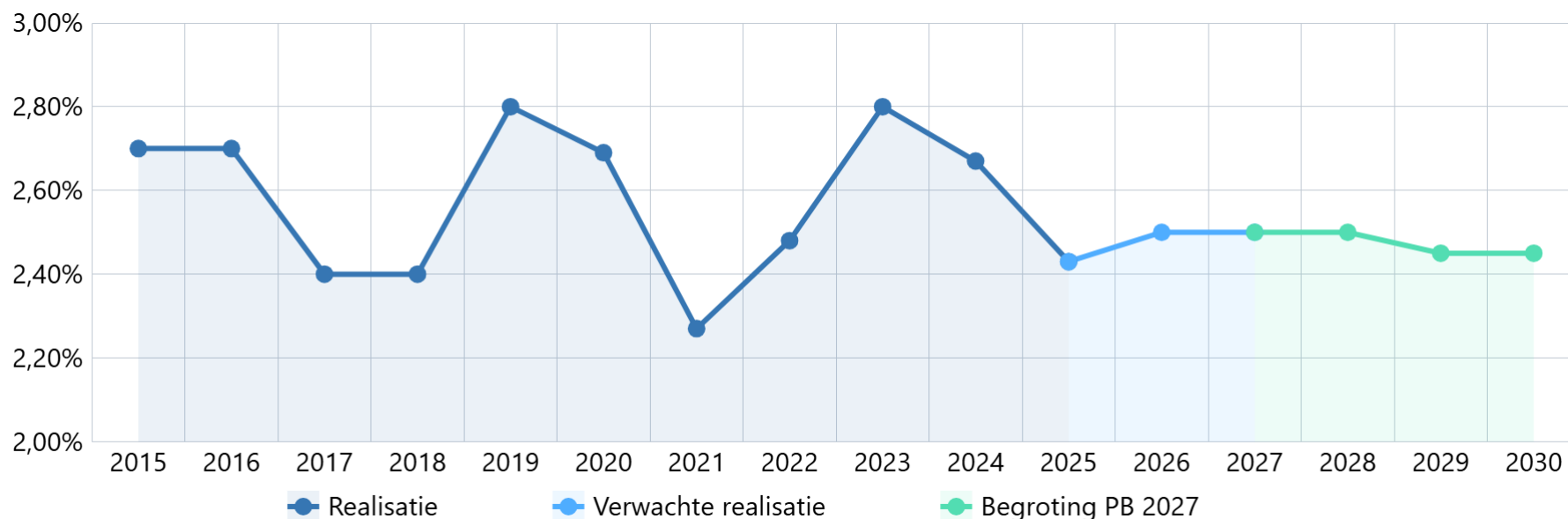
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in afgelopen schooljaar

Het aantal vsv-ers ten opzichte van het totaal aantal deelnemers aan voortgezet onderwijs en mbo-onderwijs.

Bron: VSV-Atlas (OCW) Jaarverslag leerplicht/ Doorstroompunt

Type	2025	2027	2028	2029	2030
Realisatie	2,43%	-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	2,50%	2,50%	2,45%	2,45%

Trendgrafiek Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in afgelopen schooljaar, % van alle deelnemers aan vo/mbo-onderwijs

Toelichting:

Vanaf 2026 is de leeftijd van de doelgroep voortijdig schoolverlaters verhoogd van 23 naar 27 jaar. Het is nog onduidelijk welke invloed deze verhoging heeft op de uitvalcijfers. Het streven is om het in 2025 behaalde resultaat vast te houden.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Beperken uitval in het onderwijs (1.2)	-2.868	-3.215	-3.195	-3.069	-3.069

Toelichting:

Dit budget wordt voor een groot gedeelte gebruikt voor de uitvoering leerplicht, het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en schoolmaatschappelijk werk.

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter ondernemersklimaat

Rapportcijfer over de dienstverlening van de gemeente aan ondernemers in Zoetermeer

Dit vinden Zoetermeerse ondernemers van het ondernemersklimaat.

Bron: Ondernemerspeiling

Type	2025	2027	2028	2029	2030
Realisatie	6,60	-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	6,60	6,60	6,60	6,60

Toelichting:

De ondernemerspeiling is elke twee jaar. De nulmeting was in 2020. In de laatste peiling (eind 2024) is de waardering voor de dienstverlening licht gestegen: een 6,2 in 2022 naar een 6,6 in 2024. We verwachten dat dit cijfer in 2026 gelijk zal blijven. We blijven ons inzetten voor een goed ondernemersklimaat en goede dienstverlening aan ondernemers. Ondernemers hebben echter te maken met steeds complexere opgaven en omstandigheden, zoals schaarse ruimte, arbeidsmarktkrapte, verduurzaming, netcongestie en digitalisering. Deze ontwikkelingen zijn mede van invloed op hoe ondernemers het ondernemersklimaat en de ondersteuning ervaren. Tegen deze achtergrond zien we het vasthouden van de huidige waardering als een realistische ambitie. Daarom blijven we investeren in ondersteuning van het bedrijfsleven bij deze opgaven en is hiervoor in de Perspectiefnota 2027 een voorstel voor extra capaciteit opgenomen.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)	-1.783	-2.555	-2.353	-2.340	-2.307

Toelichting:

Het budget wordt gebruikt voor onderzoek, beleid en maatregelen om het ondernemersklimaat te versterken. Ook wordt het gebruikt voor samenwerking in de regio, bijvoorbeeld met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en Business Park Haaglanden.

In het coalitieakkoord zijn voor 2027-2030 extra middelen (incidenteel) opgenomen voor het bevorderen van het vestigings- en ondernemersklimaat en een tweejaarlijkse Innovatieprijs. Daarnaast zijn extra middelen (incidenteel) opgenomen voor het bevorderen van circulariteit.

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

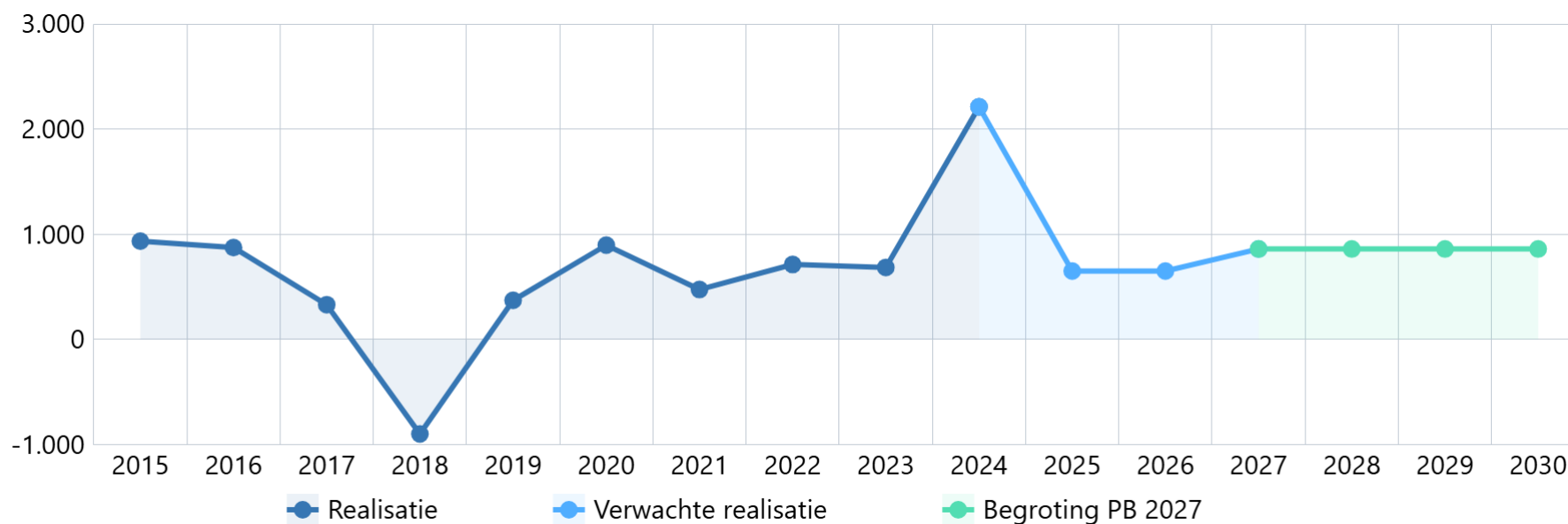
Toename aantal arbeidsplaatsen

De toename is het aantal arbeidsplaatsen dat in het begrotingsjaar extra gerealiseerd wordt ten opzichte van het vorige jaar. Arbeidsplaatsen zijn arbeidsovereenkomsten van minimaal 1 uur per week.

Bron: Regionale Arbeidsmarktprognose 2026-2028 Zuid-Holland Centraal (2 juli 2026), UWV dashboard ontwikkeling banen en Werkgelegenheidsregister (1 april 2024).

Type	2025	2027	2028	2029	2030
Realisatie		-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	860	860	860	860

Trendgrafiek Toename aantal arbeidsplaatsen

Toelichting:

De laatst beschikbare cijfers uit het Werkgelegenheidsregister dateren van 2024. Volgens de Regionale Arbeidsmarktprognose groeit het aantal banen in de regio de komende jaren met circa 1,8% per jaar. Bij aanhoudend hoge energieprijzen kan deze groei terugvallen tot circa 1,2%. In Zoetermeer zetten we actief in op het behouden en aantrekken van bedrijven, het bieden van ruimte voor groei, het aanpakken van belemmeringen, zoals: netcongestie en het versterken van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Met deze inzet streven we, ondanks economische onzekerheden, naar een groei van het aantal arbeidsplaatsen van circa 1,5% per jaar.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)	-362	-477	-477	-477	-477

Toelichting:

Het budget wordt o.a. ingezet voor het volgen van de leegstand bij kantoren, maatregelen voor het beter benutten van bedrijventerreinen, het onderzoek naar koopstromen en onderzoek naar sterke economische clusters.

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

% Arbeidsparticipatie

Het aandeel (= percentage) werkenden van de totale bevolking is de netto arbeidsparticipatie. Alle 15- tot 75-jarigen in de bevolking worden meegeteld. Bij het vaststellen van de arbeidsparticipatie wordt uitgegaan van een grens van 12 uur per week werken.

Bron: CBS

Type	2025	2027	2028	2029	2030
Realisatie	71,5%	-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	73,0%	73,0%	73,0%	73,0%

Toelichting:

We streven naar een hoger percentage arbeidsparticipatie, dat meer in lijn is met het landelijke percentage (73% in 2025). De gemeente heeft hier voor een deel invloed op door de inzet op het gebied van arbeidstoeleiding, de ondersteuning van werkgevers en het stimuleren van de werkgelegenheid. Tegelijkertijd zijn er ontwikkelingen waar de gemeente niet of nauwelijks invloed op heeft, zoals de groei van de bevolking, vergrijzing, verhoging van de AOW-leeftijd en arbeidsmigratie.

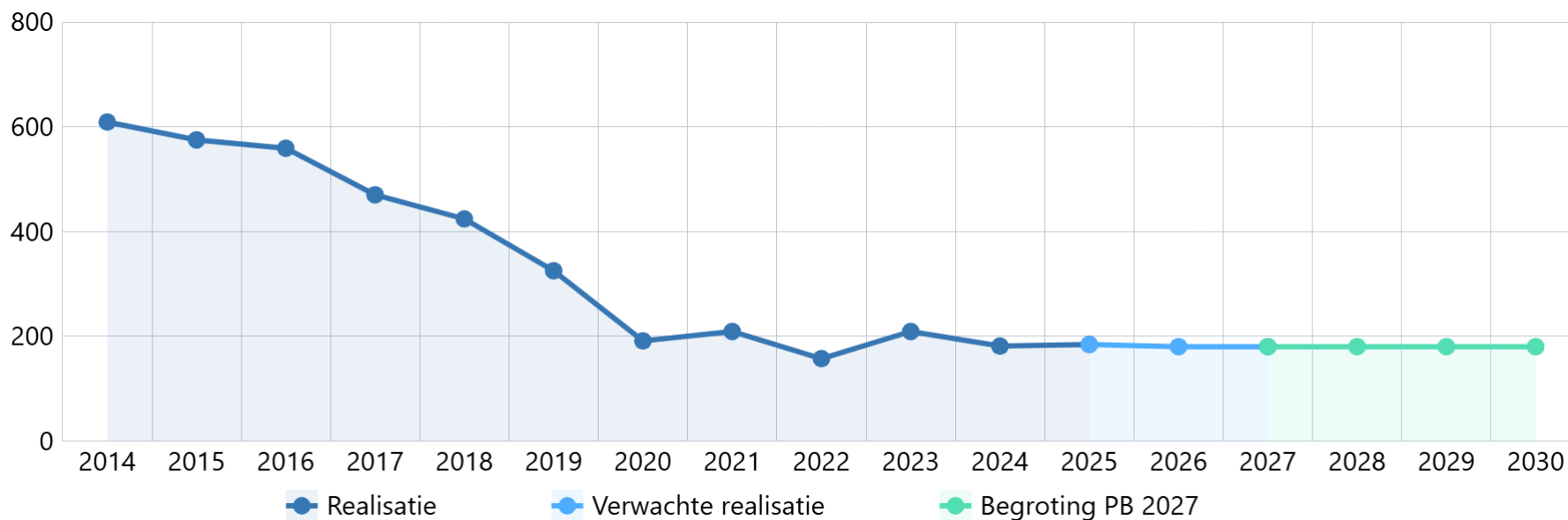
Uitstroom naar werk

Uitstroom uit de bijstand als gevolg van werk.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2025	2027	2028	2029	2030
Realisatie	184	-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	180	180	180	180

Trendgrafiek Uitstroom naar werk

Toelichting:

De indicator gaat over de uitstroom naar werk vanuit de bijstand. Mensen vinden in de huidige krappe arbeidsmarkt makkelijker een (nieuwe) baan. De instroom in de bijstand is daarom relatief laag en de mensen die nu nog in de bijstand zitten ervaren vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt en stromen moeilijker uit. We verwachten dat de krapte nog jaren aanhoudt en daarom verwachten we dat de uitstroom uit de bijstand de komende jaren iets lager ligt dan in 2025.

Deeltijd werkenden met uitkering

Aantal uitkeringsgerechtigden dat op 31-12 inkomsten uit parttime werk heeft.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2025	2027	2028	2029	2030
Realisatie	522	-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	525	525	525	525

Toelichting:

Deze indicator is meer een kengetal dan een streefcijfer. Het doel is namelijk niet dat zoveel mogelijk mensen naast hun uitkering parttime werken. Parttime werk kan een stap zijn om werkervaring en werkritme op te doen. Waar mogelijk worden mensen ondersteund om meer uren te gaan werken en volledig uit de uitkering te stromen. Voor andere inwoners is parttime werk op dat moment het hoogst haalbare. Tegelijkertijd is de inzet erop gericht om meer mensen die nog niet werken, parttime aan het werk te helpen. Omdat deze ontwikkelingen elkaar beïnvloeden, verwachten we dat het aantal mensen met inkomsten uit parttime werk de komende jaren ongeveer gelijk blijft.

Uitstroom naar school

Aantal jongeren dat vanuit een bijstandsuitkering weer uitstroomt naar school.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2024	2026	2027	2028	2029	2030
Realisatie	19		-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	-	25	25	25	25

Toelichting:

Het gaat hier over het aantal jongeren dat vanuit een bijstandsuitkering uitstroomt naar onderwijs. Het is de bedoeling dat jongeren voor wie onderwijs passend is, terugkeren naar school en een opleiding volgen die aansluit bij hun mogelijkheden en de arbeidsmarkt. Vanaf 2027 wordt de samenwerking tussen Werk en Inkomen, De Binnenbaan, het onderwijs, Leerplicht en het Doorstroompunt verder versterkt. Hierdoor kunnen jongeren eerder in beeld worden gebracht en gerichter worden begeleid naar onderwijs, werk of een combinatie daarvan. De inzet is daarbij ook gericht op het voorkomen dat jongeren afhankelijk worden van een bijstandsuitkering.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)	-23.285	-22.707	-22.595	-22.757	-22.850

Toelichting:

Het budget wordt ingezet om werkzoekenden te laten participeren op de arbeidsmarkt, uitstroom naar school, sociale activering door middel van bijdragen aan de verbonden partij De Binnenbaan BV.

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Aantal bijstandsuitkeringen

Aantal bijstandsuitkeringen levensonderhoud per 31-12 van het betreffende jaar.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2025	2027	2028	2029	2030
Realisatie	2.544	-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	2.569	2.569	2.569	2.569

Toelichting:

Het aantal bijstandsuitkeringen is ten opzichte van 2024 in 2025 weer iets gedaald. We verwachten op basis van cijfers van het CBS dat dit in 2027 gelijk blijft of licht stijgt.

Aantal personen met een Zoetermeerpas

Het aantal unieke mensen (=BSN) dat in het kalenderjaar een Zoetermeerpas heeft.

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2025	2027	2028	2029	2030
Realisatie	10.492	-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	10.650	10.800	11.000	11.200

Toelichting:

Deze indicator laat alleen zien hoeveel mensen in de minima gebruik maken van de Zoetermeerpas. Dit is om de cijfers vergelijkbaar te houden. Tot 2027 is de pas alleen voor minima. Vanaf 2027 wordt deze doorontwikkeld naar een brede stadspas. We verwachten vanaf 2027 een toename omdat we meer gaan inzetten op het bereik van de Stadspas079. De totale groep die gebruik maakt van de Stadspas079 in 2027 en verder is groter dan bovenstaande prognose. Dat komt omdat vanaf 2027 de pas ook beschikbaar is als kooppas.

Aantal personen met collectieve ziektekostenverzekering minima

Het aantal unieke mensen (=BSN) dat in het kalenderjaar een gemeentelijke collectieve ziektekostenverzekering heeft.

Bron: Suites4Sociaal Domein/Menzis/Zorg en Zekerheid

Type	2025	2027	2028	2029	2030
Realisatie	3.450	-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	4.000	4.000	4.000	4.000

Toelichting:

We zien de afgelopen jaren een daling in het gebruik en de realisatiecijfers van de gemeentepolis. Dit hoeft niet negatief te zijn, omdat de gemeentepolis niet voor iedereen de best passende verzekering is. Daarom richten we ons de komende jaren meer op passend verzekeren en de ontwikkeling van de gemeentepolis. Het is nog te vroeg om de prognose daarop aan te passen over de komende jaren.

% Van de doelgroep met Kwijtschelding

Het aantal mensen van de doelgroep (=melders) dat in het kalenderjaar geheel of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen krijgt. Dit uitgedrukt in een percentage van de doelgroep.

Bron: Belastingadministratie

Type	2025	2027	2028	2029	2030
Realisatie	80%	-	-	-	-
Begroting PB 2027	-	80%	80%	80%	80%

Toelichting:

De inkomensgrens voor kwijtschelding ligt op 101% van het sociaal minimum. Dat is de totale potentiële doelgroep voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. In Zoetermeer hebben ongeveer 5.000 inwoners minimaal 1 jaar een inkomen tot 101%, volgens de meest recente gegevens (CBS, 2024). Het percentage voor 2025 was 80%. We zijn gestart met een betere samenwerking met Belastingen om het bereik te vergroten.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)	-20.706	-21.490	-21.354	-21.410	-21.410

Toelichting:

Het budget wordt ingezet voor uitkeringen levensonderhoud (bijstand), armoedebeleid (inkomensondersteunende voorzieningen zoals bijzondere bijstand of de ZoetermeerPas, maar ook bijvoorbeeld ondersteuning van partners) en voor zaken als handhaving.

Extra: uitsplitsing doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Bedragen x €1.000

uitsplitsing op sectorproduct	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
610.02.100 Bijzondere Bijstand Sociale Zaken						
Lasten	-2.068	-2.106	-2.681	-2.691	-2.691	-2.691
Baten	1.683	1.373	1.399	1.399	1.399	1.399
Totaal 610.02.100 Bijzondere Bijstand Sociale Zaken	-385	-733	-1.282	-1.292	-1.292	-1.292
610.03.100 BUIG						
Lasten	-65.020	-65.517	-64.840	-64.769	-64.769	-64.843
Baten	58.645	61.106	59.718	59.718	59.718	59.718
Totaal 610.03.100 BUIG	-6.375	-4.411	-5.122	-5.051	-5.051	-5.125
610.03.200 BBZ						
Lasten	-155	-199	-266	-266	-266	-266
Baten	-40	130	132	132	132	132
Totaal 610.03.200 BBZ	-196	-70	-134	-134	-134	-134
610.03.300 Bijzondere Bijstand						
Lasten	-8.572	-10.280	-9.398	-9.415	-9.512	-9.438
Baten	660	826	842	842	842	842
Totaal 610.03.300 Bijzondere Bijstand	-7.912	-9.454	-8.556	-8.573	-8.670	-8.597
610.03.400 SHV						
Lasten	-6.756	-2.790	-3.355	-3.263	-3.222	-3.222
Baten	3.667	0	227	227	227	227
Totaal 610.03.400 SHV	-3.088	-2.790	-3.128	-3.036	-2.995	-2.995
610.03.500 Wet inburgering						
Lasten	0	-3.775	-3.631	-3.631	-3.631	-3.631
Baten	0	2.420	2.350	2.350	2.350	2.350
Totaal 610.03.500 Wet inburgering	0	-1.355	-1.281	-1.281	-1.281	-1.281
920.01.001 Kwijtschelding van OZB						
Lasten	-1	-3	-4	-4	-4	-4
Totaal 920.01.001 Kwijtschelding van OZB	-1	-3	-4	-4	-4	-4

uitsplitsing op sectorproduct	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
920.01.002 Kwijtschelding van hondenbelasting						
Lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal 920.01.002 Kwijtschelding van hondenbelasting	0	0	0	0	0	0
920.01.003 Kwijtschelding afvalstoffenheffing						
Lasten	-1.239	-1.137	-1.158	-1.158	-1.158	-1.158
Baten	19	0	0	0	0	0
Totaal 920.01.003 Kwijtschelding afvalstoffenheffing	-1.220	-1.137	-1.158	-1.158	-1.158	-1.158
920.01.004 Beheer kwijtschelding						
Lasten	-129	-147	-207	-207	-207	-207
Baten	18	0	0	0	0	0
Totaal 920.01.004 Beheer kwijtschelding	-111	-147	-207	-207	-207	-207
920.01.006 Kwijtschelding rioolrecht						
Lasten	-437	-607	-618	-618	-618	-618
Baten	2	0	0	0	0	0
Totaal 920.01.006 Kwijtschelding rioolrecht	-435	-607	-618	-618	-618	-618
Totaal	-19.724	-20.706	-21.490	-21.354	-21.410	-21.410

Risico's

Financiën uitvoeringskosten wet inburgering

Met de invoering van de Wet inburgering 2021 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor een intensievere begeleiding van inburgeraars. Uit een landelijke tussenevaluatie blijkt dat de feitelijke uitvoeringskosten aanzienlijk hoger liggen dan de middelen die gemeenten hiervoor via het gemeentefonds ontvangen. In 2024 bedroegen de landelijke uitvoeringskosten naar schatting € 161 mln., tegenover een beschikbare rijksvergoeding van € 114 mln. Daarnaast zijn incidentele aanvullende middelen beëindigd, waardoor de financiële druk op gemeenten verder toeneemt.

Het bovenstaande geldt ook voor de gemeente Zoetermeer. Wegens de financieringssystematiek via het gemeentefonds is het echter ingewikkeld om het verschil tussen inkomsten en uitgaven precies te berekenen. Het college volgt de ontwikkelingen rondom de landelijke evaluatie en de gesprekken tussen het rijk en de VNG over een passende financieringssystematiek nauwgezet. Tegelijkertijd wordt gestuurd op doelmatige uitvoering en monitoring van de kostenontwikkeling. Omdat de hoogte van toekomstige compensatie door het rijk nog onzeker is, blijft het risico op een structureel tekort voor de uitvoering van de Wet inburgering aanwezig.

Financiën Participatiewet in Balans

In 2026 en 2027 worden verschillende maatregelen van de Participatiewet in Balans ingevoerd. De financiële gevolgen hiervan voor de gemeente zijn nog

niet volledig duidelijk. Voor een deel van de veranderingen stelt het rijk extra geld beschikbaar via de BUIG. Het doel is dat inwoners beter worden ondersteund en dat de kosten op termijn dalen. Drie jaar na de invoering evalueert het rijk of de middelen voldoende zijn of moeten worden aangevuld. De gevolgen voor Zoetermeer brengen we voor zover mogelijk verder in beeld en verwerken we in de Perspectiefnota 2028.

Beleidswijzigingen

Bedragen x € 1.000				
Nieuw beleid	2027	2028	2029	2030
<i>Perspectiefnota 2027</i>				
1. Implementatie Participatiewet in balans - Dekking via OAD	21			
2. Impuls sociale infrastructuur	PM	PM	PM	PM
3. Economie	125	PM	PM	PM
<i>Coalitieakkoord 2026-2030</i>				
4. Actieagenda Economie, inclusief circulaire economie	200	200	200	200
5. Tweejaarlijks Innovatieprijs	30		30	
6. Mbo- en hbo-onderwijs in Zoetermeer behouden en naar Zoetermeer trekken, en versterken positie vmbo en techniekonderwijs	100	100	100	100
7. Glijdende schaal bij bijstand (eerst onderzoek, daarna PM voor uitvoering)	50	PM	PM	PM
Saldo	526	300	330	300

Toelichting:

1. Implementatie Participatiewet in balans

De wet Participatiewet in Balans is aangenomen om de Participatiewet eenvoudiger te maken en te verbeteren. Dit gebeurt door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. In 2026 gaan wij aan de slag met de uitvoering van deze nieuwe wet. We doen dit bijvoorbeeld door het bijscholen van medewerkers en tijdelijk extra personele inzet voor het bijwerken van onze werkprocessen. Het rijk heeft in de Septembercirculaire 2025 extra middelen toegevoegd aan de algemene uitkering voor de uitvoering van deze nieuwe wet.

2. Impuls sociale infrastructuur

Het rijk stelt voor de periode 2025 t/m 2035 extra middelen beschikbaar voor de versterking van de infrastructuur gericht op werk voor de mensen in de Participatiewet. De gemeente Zoetermeer ontvangt en beheert de middelen mede namens de andere gemeenten in het samenwerkingsverband (Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, en Rijswijk). Voor de periode 2027 en verder wordt nog gewerkt aan een bestedingsplan.

3. Economie

Om uitvoering te kunnen geven aan de economische ambities o.a. de transitie naar circulariteit en het nog beter verbinden van onderwijs, economie en arbeidsmarkt op het gebied van ICT, Health, Logistiek & Handel en Bouw & Installatie, zoals opgenomen in het coalitieakkoord, de Visie Zoetermeer 2040 en de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer is er gerichte slagkracht nodig binnen het cluster Economie. Grote opgaven, zoals: optimaal ruimtegebruik, arbeidsmarktkrapte, verduurzaming, netcongestie, digitalisering en regionale concurrentiekracht komen steeds vaker samen en raken direct de lokale en regionale economie en het mkb. Het cluster Economie speelt een sleutelrol in het ondersteunen van ondernemers hierbij. De huidige formatie is onvoldoende om aan de ambities uitvoering te geven. De Perspectiefnota 2027 bevat een voorstel om de capaciteit uit te breiden.

4. Actieagenda Economie, inclusief circulaire economie

Voor het uitvoeren van de ambities voor economie is € 0,11 mln. per jaar opgenomen. Dit bedrag draagt voornamelijk bij aan de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven, mogelijkheden voor het bieden van ruimte aan bedrijvigheid en het behouden van de economische voorzieningen in de stad en de (wijk)winkelcentra. Daarnaast willen we toewerken naar een circulaire economie. De landelijke doelen om in 2050 volledig circulair te zijn en het grondstoffengebruik in 2030 te halveren, betekenen dat we als gemeente stappen moeten zetten. Hiervoor is jaarlijks € 90.000 gereserveerd. Deze stappen worden komend jaar uitgedacht. Parallel ondersteunen we ondernemersinitiatieven uit de markt zelf en zijn we aangesloten bij het provinciaal netwerk 'Circulair Connect'.

5. Tweejaarlijks Innovatieprijs

Elke twee jaar organiseren we een innovatieprijs. Innovatieve ondernemers kunnen op de dag van de ondernemer deze prijs winnen. Hiermee stimuleren we innovatie en de band tussen de gemeente en ondernemers. Hiervoor is per editie € 30.000 opgenomen.

6. Mbo- en hbo-onderwijs in Zoetermeer behouden en naar Zoetermeer trekken, en versterken positie vmbo en techniekonderwijs

Voor onderwijs zijn er via de Perspectiefnota 2027 geen beleidswijzigingen voorgesteld. In het Coalitieakkoord 2026-2030 is € 100.000 beschikbaar gesteld voor een periode van 4 jaar. Dit is voor het behouden en naar Zoetermeer trekken van mbo- en hbo-opleidingen en het versterken van de positie van het vmbo- en het techniekonderwijs. In de toelichtende tekst is opgenomen dat dit budget ingezet wordt voor:

- De aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, inclusief de versterking van het vmbo- en het techniekonderwijs.
- Het aantrekken van mbo- en hbo-opleidingen.

7. Glijdende schaal bij bijstand (eerst onderzoek, daarna PM voor uitvoering)

In 2027 wordt onderzocht hoe er binnen gemeentelijke inkomensregelingen meer kan worden gewerkt met een glijdende schaal. In het Coalitieakkoord 2026-2030 is € 50.000 gereserveerd om te onderzoeken hoe een glijdende schaal in de bijstand kan worden ingevoerd.

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-140.222	-144.300	-142.303	-142.714	-142.962	-143.254
Baten	79.849	78.294	76.905	77.005	77.295	77.295
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-60.373	-66.006	-65.398	-65.709	-65.667	-65.959
Toevoegingen	-4.485	-2.688	-3.421	-3.245	-3.245	-3.245
Onttrekkingen	2.046	4.783	3.620	3.919	3.480	3.519
Mutaties reserves	-2.439	2.095	199	674	235	275
Saldo	-62.812	-63.911	-65.198	-65.035	-65.432	-65.684

Toelichting financiën op hoofdlijnen:

- Doelstelling 1.1 - Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren
Het meeste van dit budget wordt gebruikt voor onderwijshuisvesting. Daarnaast worden o.a. de kosten voor brede school, schoolbegeleiding, leerlingenvervoer, kinderopvang en onderwijsachterstanden uit dit budget betaald.
- Doelstelling 1.2 - Beperken uitval in het onderwijs
Dit budget wordt voor een groot gedeelte gebruikt voor de uitvoering leerplicht, het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en schoolmaatschappelijk werk.
- Doelstelling 1.3 - Bevorderen van een beter ondernemersklimaat
Het budget wordt o.a. ingezet voor onderzoek, (strategisch) beleid en maatregelen voor het versterken van het ondernemersklimaat. Daarnaast voor de verschillende samenwerkingen in de regio, zoals: de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en Business Park Haaglanden. In het coalitieakkoord zijn voor 2027-2030 extra middelen (incidenteel) opgenomen voor het bevorderen van het vestigings- en ondernemersklimaat en een tweejaarlijkse Innovatieprijs. Daarnaast zijn extra middelen (incidenteel) opgenomen voor het bevorderen van verduurzaming, waaronder circulariteit.
- Doelstelling 1.4 - Bevorderen groei werkgelegenheid
Het budget wordt o.a. ingezet voor monitoring leegstand kantorenvastgoed, aanpak beter benutten van bedrijventerreinen, het koopstromenonderzoek en onderzoek naar sterke sectoren.

- Doelstelling 1.5 - Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie
Het budget wordt ingezet om werkzoekenden te laten participeren op de arbeidsmarkt, uitstroom naar school, sociale activering door middel van bijdragen aan de verbonden partij De Binnenbaan BV.
- Doelstelling 1.6 - Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan
Het budget wordt ingezet voor uitkeringen levensonderhoud (bijstand), armoedebeleid (inkomensondersteunende voorzieningen zoals bijzondere bijstand of de ZoetermeerPas, maar ook bijvoorbeeld ondersteuning van partners) en voor zaken als handhaving.

Aangenomen amendementen en moties Perspectiefdebat 2027

Niet van toepassing.

Waar staat je gemeente indicatoren

Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Onderwijs/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Bedrijvigheid-en-economie/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Werk-en-inkomen/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>